

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda laiendatud koosseisus)

24. aprill 2018*

Majandus- ja rahanduspoliitika - Krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve - Määruse (EL) nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkt e ja lõige 3 - Krediidiasutuse tegevust tegelikult juhtiv isik - Direktiivi 2013/36/EL artikli 13 lõige 1 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teine lõik - Põhimõte, et krediidiasutuse järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimehe amet ei ole ühitatav sama asutuse juhataja ametiga - Direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punkt e ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikkel L. 511-58

Liidetud kohtuasjades T-133/16–T-136/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence, asukoht Aix-en-Provence (Prantsusmaa), esindajad: *avocat* P. Mele ja *avocat* H. Savoie,

hageja kohtuasjas T-133/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord Midi-Pyrénées, asukoht Albi (Prantsusmaa), esindajad: P. Mele ja H. Savoie,

hageja kohtuasjas T-134/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Charente-Maritime Deux-Sèvres, asukoht Saintes (Prantsusmaa), esindajad: P. Mele ja H. Savoie,

hageja kohtuasjas T-135/16,

Caisse régionale de crédit agricole mutuel Brie Picardie, asukoht Amiens (Prantsusmaa), esindajad: P. Mele ja H. Savoie,

hageja kohtuasjas T-136/16,

versus

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: A. Karpf ja C. Hernández Sasetta, keda abistas *avocat* A. Heinzmann,

kostja,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Di Bucci, K.-P. Wojcik ja A. Steiblytė,

menetlusse astuja kohtuasjades T-133/16–T-136/16,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud higid, milles palutakse tühistada EKP 29. jaanuari 2016. aasta järgmised otsused: ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/98, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/100, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/101 ja ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/99, mis on vastu võetud nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artikli 4 lõike 1 punkti e, EKP 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 468/2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Kesk pangaga ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus) (ELT 2014, L 141, lk 1), artikli 93 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku (code monétaire et financier) artiklite L. 511-13, L. 511-52, L. 511-58, L. 612-23-1 ja R. 612-29-3 alusel,

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president M. Prek (ettekandja) ning kohtunikud E. Buttigieg, F. Schalin, B. Berke ja M. J. Costeira,

kohtusekretär: ametnik G. Predonzani,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 23. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Crédit agricole on mittetsentraliseeritud pangagrupp, mida reguleerivad Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklid L. 512-20–L. 512-54. Crédit agricole koosneb kolmest tasandist: kohalikud põllumajanduskrediitkassad, regionaalsed põllumajanduskrediitkassad ja riigi tasandil keskne asutus Crédit agricole SA.
- 2 Crédit agricole kvalifitseeriti oluliseks grupiks, mille üle teostatakse usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artikli 6 tähenduses ja seetõttu on sama määruse artikli 4 lõikes 1 loetletud usaldatavusnõuete täitmise järelevalve ülesandeid täites tema suhtes ainupädev Euroopa Kesk pank (EKP).
- 3 Hagejate Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence (hageja kohtuasjas T-133/16), Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord Midi-Pyrénées (hageja kohtuasjas T-134/16), Caisse régionale de crédit agricole mutuel Charente-Maritime Deux-Sèvres (hageja kohtuasjas T-135/16) ja Caisse régionale de crédit agricole mutuel Brie Picardie (hageja kohtuasjas T-136/16) palvel taotles Crédit agricole'i keskasutus 8., 10., 14. ja 24. aprillil 2015 Autorité de contrôle prudentiel et de résolution'ilt (usaldatavusnõuete täitmise järelevalve ja otsustamisvolitustega asutus, edaspidi „ACPR“), et viimane kiidaks heaks M. B., M. C., M. T. ja M. W. ametisse nimetamise hagejate haldusnõukogu esimeeste ja „tegelike juhtidena“.
- 4 ACPR teavitas nendest taotlustest EKPd vastavalt EKP 16. aprilli 2014. aasta määruse (EL) nr 468/2014, millega kehtestatakse raamistik EKP ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus) (ELT 2014, L 141, lk 1), artiklile 93. EKP sai kõik nõutavad dokumendid 8. juunil 2015.

- 5 EKP andis 31. augustil 2015 igale hagejale ja Crédit agricole'i keskasutusele teada, et ta ei plaani heaks kiita M. B., M. C., M. T. ja M. W. nimetamist hagejate „tegelikeks juhtideks“ ning andis neile võimaluse esitada oma märkused ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 31 alusel.
- 6 Crédit agricole'i keskasutus taotles 30. septembril 2015 EKPlt menetluse peatamist põhjendusega, et EKP plaan jätta M. B., M. C., M. T. ja M. W. nimetamine heaks kiitmata põhineb ACPRI seisukohal 2014-P-07 „tegelike juhtide“ ametisse nimetamise kohta Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 ja artikli L. 532-2 punkti 4 tähenduses“ (edaspidi „ACPRI seisukoht 2014-P-07“), mille õiguspärasuse vaidlustamiseks oli esitatud kaebus Conseil d'État'le (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu).
- 7 EKP jättis nelja 7. oktoobri 2015. aasta otsusega iga hageja osas esiteks rahuldamata menetluse peatamise taotluse, märkides, et tema plaanitavate otsuste õiguslik alus ei ole ACPRI seisukoht 2014-P-07. Teiseks kiitis ta heaks M. B., M. C., M. T. ja M. W. ametisse nimetamise vastava hageja haldusnõukogu esimehena. Kolmandaks ei nõustunud ta sellega, et M. B., M. C., M. T. ja M. W. täidavad samal ajal vastava hageja „tegeliku juhi“ ülesandeid.
- 8 EKP põhjendas neid keeldumisi nii, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT 2013, L 176, lk 338), sisaldab krediitiasutuste hea juhtimistava eeskirju, mille hulka kuulub direktiivi artikli 88 lõike 1 punkt e, mis põhimõtteliselt keelab krediitiasutuse järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimehel täita samal ajal samas krediitiasutuses tegevjuhi funktsiooni. Ta rõhutas, et direktiivi 2013/36 põhjenduse 57 kohaselt on selle keelu eesmärk tagada tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete konstruktiivne kriitika krediitiasutuse strateegia kohta. EKP rõhutas ka, et ta pidi määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 kohaselt kohaldama Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58, millega võetakse üle direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punkt e. Ta märkis, et see säte ei luba põhimõtteliselt juhatajal või isikul, kes täidab samalaadset juhtimisfunktsiooni, pidada krediitiasutuse või investeerimisühingu haldusnõukogu või mis tahes muud samalaadset järelevalvefunktsiooni täitva organi esimehe ametit. Ta märkis ka, et direktiivi põhjenduses 54 on liikmesriikidel lubatud kehtestada üldjuhtimise põhimõtteid ja standardeid lisaks nimetatud direktiivis nõutavatele põhimõtetele ja standarditele.
- 9 EKP väitis, et Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklist L. 511-52-IV tulenevalt on ametikohad, mille puhul võib isiku Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 tähenduses „tegeliku juhina“ heaks kiita, juhataja, juhataja asetäitja, juhatuse liikme või ainuisikulise juhataja ametikohad. Ta viitas ka ACPRI seisukohale 2014-P-07, mille kohaselt on järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimehel selle organi töö juhtimisel järelevalveülesanded ja -kohustused, mis ei kujuta endast tegevjuhtimist ja mis erinevad juhataja tegevjuhtimisülesannetest vastavalt Prantsuse äriühinguõigusele.
- 10 EKP tuletas sellest, et juhtorgani sees peavad tegevjuhtkonna ja mitte-tegevjuhtkonna funktsioonid olema põhimõtteliselt lahutatud. Ta järeldas eeltoodust, et kuna M. B., M. C., M. T. ja M. W. on haldusnõukogu esimehed ja nende suhtes ei ole taotletud erandi tegemist, siis ei saa neid hagejate „tegelike juhtidena“ heaks kiita.
- 11 Hagejad esitasid 6. novembril 2015 määruse nr 1024/2013 artikli 24 alusel koostoimes EKP 14. aprilli 2014. aasta otsuse 2014/360/EL vaidlustusnõukogu asutamise ja selle kodukorra kohta (ELT 2014, L 175, lk 47) artikliga 7 taotluse nende otsuste läbivaatamiseks. Ärakuulamine toimus vaidlustusnõukogus 10. detsembril 2015.
- 12 Vaidlustusnõukogu esitas 17. detsembril 2015 kohtuasju T-133/16–T-136/16 puudutava ühe arvamuse, milles leidis, et EKP otsused on õiguspärased. Vaidlustusnõukogu rõhutas, et hagejad vaidlesid neljas väites vastu sellele, et EKP samastas „tegeliku juhi“ mõiste tegevjuhi mõistega. EKP oli samuti

märkinud, et hagejad väidavad, et haldusnõukogu esimehe „tegelikuks juhiks“ nimetamine – mis ei ole sugugi vastuolus tegevjuhtkonna ja järelevalveülesannete samaaegse täitmise keeluga – võimaldab sellega, et nimetatakse „tegelik juht“, kes ei ole juhatajaga alluvussuhtes, tagada tasakaalu krediitiasutuste juhtimises.

- 13 Vaidlustusnõukogu leidis esiteks, et Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklite L. 511-13 ja L. 511-52 koostoimes lugemisest tuleneb, et isegi kui „tegeliku juhi“ ülesanded ei ole kindlaks määratud, on see mõeldud tegevjuhtimise volitustega ametikohana nagu juhataja või juhataja asetäitja, samas kui haldusnõukogu esimehe ametikoht on kvalifitseeritav mitte-tegevjuhtkonna ametikohana.
- 14 Teiseks tugines vaidlustusnõukogu direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punktis e – mis võeti üle Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikliga L. 511-58 – sätestatud põhimõttele, et juhtorgani esimehe ja tegevjuhi funktsiooni ei saa täita samal ajal. Ta järeldas sellest, et kõnealune reegel keelab haldusnõukogu esimehel täita tegevjuhtkonna funktsioone, mis vastavad juhataja funktsioonidele.
- 15 Kolmandaks uuris vaidlustusnõukogu hagejate haldusnõukogu esimehe volitusi. Vastuseks hagejate argumentidele, et 10. septembri 1947. aasta ühistu põhikirja seadus nr 47-1175 (loi n° 47-1175 du 10 septembre 1947 portant statut de la coopération, *JORE*, 11.9.1947, lk 9088, edaspidi „10. septembri 1947. aasta ühistu põhikirja seadus“) ei näinud ette erinevate funktsioonide jaotust haldusnõukogus, leidis vaidlustusnõukogu, et haldusnõukogus peavad tegevjuhtkonna ja järelevalvefunktsioonid olema eristatud, et oleks tagatud raha- ja finantsseadustiku artiklis L. 511-58 sätestatud reegli järgimine.
- 16 Neljandaks analüüsis vaidlustusnõukogu hagejate argumenti, et haldusnõukogu esimehe nimetamine „tegelikuks juhiks“ võimaldab kohaldada Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklis L. 511-13 sätestatud „nelja-silma-põhimõtet“, mis sobib võimude tasakaalu saavutamiseks paremini kui juhatajaga hierarhiliselt seotud „tegeliku juhi“ nimetamine. Vaidlustusnõukogu märkis, et arvestada tuleb tegevjuhtimis- ja järelevalvefunktsioonide lahutatuse põhimõttega, mis kehtestati direktiiviga 2013/36 ja võeti üle Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklisse L. 511-58, rõhutades seejärel järelevalvefunktsiooni äärmist tähtsust krediitiasutuse korra kohase juhtimise tagamisel.
- 17 Selle põhjal leidis vaidlustusnõukogu, et Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklite L. 511-13, L. 511-52 ja L. 511-58 koostoimes lugemisest tuleneb, et „tegelik juht“ täidab tegevjuhtimisfunktsioone, mis on juhatajal või samaväärseid ülesandeid täitval isikul, ning kuivõrd haldusnõukogu esimees ei saa selliseid ülesandeid täita, siis ei saa teda nimetada „tegelikuks juhiks“. Seetõttu otsustas vaidlustusnõukogu asendada 7. oktoobri 2015. aasta otsused identse sisuga otsustega.
- 18 Niimoodi võttis EKP 29. jaanuaril 2016 määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkti e, määruse nr 468/2014 artikli 93 ning Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklite L. 511-13, L. 511-52, L. 511-58, L. 612-23-1 ja R. 612-29-3 alusel vastu otsused ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/98, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/100, ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/101 ja ECB/SSM/2016-969500TJ5KRTCJQWXH05/99 (edaspidi koos nimetatud „vaidlustatud otsused“), millega määruse nr 1024/2013 artikli 24 lõike 7 kohaselt tühistati ja asendati 7. oktoobri 2015. aasta otsused, kuid mis jäid samas sisult identseks.
- 19 Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) tegi 30. juunil 2016 otsuse, milles leidis, et ACPRI seisukoht 2014-P-07 on seaduslik, tõlgendades seejuures Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teist lõiku ja artiklit L. 511-58.

Menetlus ja poolte nõuded

- 20 Hagejad esitasid käesoleva menetluse algatamiseks hagiavaldused, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse 29. märtsil 2016.

- 21 Üldkohtu kantseleisse 4. juulil 2016 saabunud avaldustega palus Euroopa Komisjon luba astuda menetlusse EKP nõuete toetuseks.
- 22 Üldkohtu neljanda koja president otsustas 1. augusti 2016. aasta otsusega liita kohtuasjad T-133/16–T-136/16 menetluse kirjaliku ja võimaliku suulise osa huvides ning menetlust lõpetava kohtulahendi tegemiseks. Üldkohtu neljanda koja president andis sama päeva otsusega komisjonile loa astuda menetlusse EKP nõuete toetuseks.
- 23 Kuna Üldkohtu kodade koosseisu muudeti, määrati ettekandja-kohtunik teise kotta, millele anti seega üle ka käesolev kohtuasi.
- 24 Üldkohtu kodukorra artikli 28 kohaselt otsustas Üldkohus teise koja ettepanekul anda kohtuasja lahendamiseks laiendatud koosseisule.
- 25 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (teine koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa.
- 26 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 23. oktoobri 2017. aasta kohtuistungil.
- 27 Hagejad paluvad Üldkohtul vaidlustatud otsused tühistada.
- 28 EKP ja komisjon paluvad Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejatel.

Õiguslik käsitlus

- 29 Hagi põhjenduseks esitavad hagejad argumendid, mida võib liigendada neljaks väiteks, millest esimese kohaselt on rikutud direktiivi 2013/36 artiklit 13 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-13, teise väite kohaselt on rikutud Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-52-IV, kolmanda väite kohaselt on rikutud Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-13 ja direktiivi 2013/36 artikleid 13 ja 88 ning täiendava võimalusena esitatud neljanda väite kohaselt on rikutud Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58.
- 30 EKP väidab, et need neli väidet tuleb põhjendamatus tõttu tagasi lükata. Komisjon leiab, et kolm esimest väidet tuleb edututena ja neljas väide põhjendamatus tõttu tagasi lükata. Teise võimalusena väidab ta, et kolm esimest väidet tuleb põhjendamatus tõttu tagasi lükata.
- 31 Seoses esimese väitega tuleb märkida, et hagejad väidavad, et tegeliku juhtimise mõiste samastamisega tegevjuhtkonna mõistega muutis EKP Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 ja direktiivi 2013/36 artikli 13 tähendust. Teise väitega heidavad nad EKPlle ette, et viimane rikkus õigusnormi, tuletades Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklist L. 511-52-IV, et ainult juhataja, juhataja asetäitja, juhatause liikme või ainuisikulise juhataja ametikohtade puhul võib saada heakskiidu „tegeliku juhina“. Kolmandas väites asuvad nad seisukohale, et reegel, mille kohaselt ei saa samal ajal täita haldusnõukogu esimehe ja juhataja ülesandeid, ei tähenda, et mõiste „tegelik juhtimine“ on taandatud ainult tegevjuhtimise funktsioonidele. Neljas väide on esitatud täiendava võimalusena juhaks, kui Üldkohus peaks leidma, et „tegelikeks juhtideks“ võib kvalifitseerida ainult neid juhtorgani liikmeid, kellel on tegevjuhtimise funktsioonid. Siinkohal väidavad hagejad, et EKP tõlgendas Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58 vääralt, sest see säte ei luba haldusnõukogu esimehel täita mitte mis tahes tegevjuhtimise funktsiooni, vaid üksnes juhataja ülesandeid.

- 32 Käesoleval juhul tuleb märkida, et kõik kolm esimest väidet käsitlevad tõlgendust, mille EKP andis vaidlustatud otsustes mõistele „tegelik juht“. Niisiis tuleb neid väiteid analüüsida koos.

Kolm esimest väidet, et EKP on tõlgendanud mõistet „tegelik juht“ vääralt

- 33 Eespool punktidest 9 ja 18 nähtub, et EKP jõudis vaidlustatud otsustes järeldusele, et krediidasutuse „tegeliku juhi“ mõistet tuleb mõista nii, et see tähistab tegevjuhtimise funktsioonidega juhte nagu juhataja, juhataja asetäitja, juhatause liikmed või ainuisikuline juhataja. Lisaks olgu märgitud, et EKP pidas mõistele krediidasutuse „tegelik juht“ viidates silmas „krediidasutuse tegevust [...] tegelikult [juhtivat] isikut“ direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 tähenduses ja isikuid, kes tagavad „krediidasutuse tegeliku juhtimise“ Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teise lõigu tähenduses.
- 34 Direktiivi 2013/36 artikli 13 lõige 1 näeb nimelt ette, et „[p]ädevad asutused annavad krediidasutusele tegevuse alustamiseks loa üksnes juhul, kui taotluse esitanud krediidasutuse tegevust juhivad tegelikult vähemalt kaks isikut“. Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teises lõigus on sätestatud, et „[k]rediidasutuste, sealhulgas artikli L. 511-10 punktis I nimetatud krediidasutuste filiaalide, või finantseerimisühingute tegevust juhivad tegelikult vähemalt kaks isikut“.
- 35 Kõigepealt tuleb analüüsida komisjoni argumente, et neid kolme väidet tuleb pidada edutuks. Komisjoni arvates ei ole reeglid, mille rikkumist hagejad ette heidavad, õiguslikuks aluseks EKP keeldumisele mitte kiita heaks hagejate haldusnõukogude esimeeste nimetamist „tegelikeks juhtideks“, kuna õigusliku aluse moodustavad üksnes direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punkt e ja selle sätte Prantsuse õigusesse üle võtnud Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikkel L. 511-58.
- 36 EKP ei andnud vaidlustatud otsustes selleks luba, et hagejate haldusnõukogude esimehed täidaksid samal ajal „tegeliku juhi“ funktsiooni. Ta leidis, et hagejate haldusnõukogude esimeeste nimetamine „tegelikuks juhiks“ on vastuolus krediidasutuse järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimehe ja samas asutuses juhataja ameti ühitamatuse põhimõttega, mis on ette nähtud direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punktis e, mis võeti üle Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-58 esimese lõiguga, milles on sätestatud, et „krediidasutuse või investeerimisühingu haldusnõukogu või mis tahes muud samalaadset järelevalvefunktsiooni täitva organi esimehe ametit ei või pidada juhataja või isik, kes täidab samalaadset juhtimisfunktsiooni“.
- 37 Seega tuleb tõdeda, et selline arutluskäik põhineb paratamatult EKP põhieeldusel, et direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklis L. 511-13 ette nähtud krediidasutuse tegevuse tegelik juhtimine on samastatav krediidasutuses tegevjuhtimise funktsioonide täitmisega.
- 38 See samastamine nähtub ka selgelt vaidlustatud otsustest, kus EKP rõhutab, et „Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-52 punktis IV on neid ametikohti, millesse nimetatud isikul on võimalik saada heakskiitu tegeliku juhina, kirjeldatud järgmiselt: [...] juhataja, juhataja asetäitja, juhatause liige või ainuisikuline juhataja“. See nähtub ka EKP viitest vaidlustatud otsustes ACPRi seisukohale 2014-P-07, rõhutamaks, et „järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimehel on selle organi töö juhtimisel järelevalveülesanded ja -kohustused, mis ei kujuta endast tegevjuhtimist ja mis erinevad juhataja tegevjuhtimisülesannetest vastavalt Prantsuse äriühinguõigusele“.
- 39 Järelikult ei saa osas, milles vaidlustatud otsused põhinevad EKP põhieeldusel, et krediidasutuse tegevuse tegelik juhtimine on samastatav krediidasutuses tegevjuhtimise funktsioonide täitmisega, ja milles hagejad väidavad kolmes esimeses väites, et see põhieeldus ei ole põhjendatud, neid kolme väidet pidada edutuks, nagu väidab komisjon. Nimelt ei saa juhul, kui need väited on põhjendatud, välistada, et need mõjutavad vaidlustatud otsuste õiguspärasust.
- 40 Komisjoni argumendid, et kolme esimest väidet tuleb pidada edutuks, tuleb seega tagasi lükata.

- 41 Esimese väitega, et rikutud on direktiivi 2013/36 artiklit 13 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-13, väidavad hagejad, et „tegeliku juhtimise“ mõistet „tegevjuhtkonna“ mõistega samastades muutis EKP nende kahe sätte tähendust. Sellega seoses märgivad nad eelkõige, et direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1 väljendi „tegevust [tegelikult] juh[t]ivad isiku[d]“ kasutamisega ei viidata sama direktiivi artikli 3 lõike 1 punktis 9 sisalduvale määratlusele „kõrgem juhtkond“, tuletades sellest, et „tegelik juht“ ei ole tingimata tegevjuhtkonna liige. Mõistet „tegelik“ tuleks käsitada selle tähttäheselises mõttes, nimelt nii, et see tähistab midagi „reaalset“ või „tegelikult, realselt olemas olevat“. Peale selle ei keela direktiivi 2013/36 artikli 3 lõike 1 punkt 9 näha riigisisiseses õiguses ette, et järelevalvefunktsiooni täitvad isikud täidavad ka tegevjuhtimise ülesandeid, ega tähenda, et ainult tegevjuhtkonna liikmeid võib kvalifitseerida „tegelikeks juhtideks“ või et viimati nimetatud peavad vastutama krediidasutuse igapäevase juhtimise eest. Lisaks viitab hagejate arvates mõiste „tegelik juht“ krediidasutuse juhtkonnale, mis kätkeb kahte aspekti, nimelt järelevalve- ja tegevjuhtimisfunktsiooni. Hagejad on samuti seisukohal, et EKP tuletab Prantsuse raha- ja finantsseadustiku muudest sätetest vääralt, et ainult tegevjuhtkonna volitustega juhid võib kvalifitseerida tegelikeks juhtideks. Hagejad väidavad lõpuks, et Conseil d’État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsusele ei saa edukalt toetuda, et põhjendada keeldumist nimetada hagejate haldusnõukogu esimehi „tegelikeks juhtideks“, kuna selles kohtuotsuses on võetud aluseks nende ühistupanga põhikirja väär tõlgendus.
- 42 Teise väitega, mille kohaselt on rikutud Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-52-IV, heidavad hagejad EKPlle ette õigusnormi rikkumist, sest ta tuletas sellest sättest, et ainult juhataja, juhataja asetäitja, juhatause liikme või ainuisikulise juhataja ametikohtade puhul võib saada heakskiidu „tegeliku juhina“. Hagejad märgivad, et Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-52-IV eesmärk ei ole kirjeldada neid ameteid, mille puhul on võimalik „tegelikuks juhiks“ nimetamine, vaid lihtsalt kehtestada need reeglid, millega piiritletakse mandaatide ühitamine, et tagada juhtide piisav pühendumine nende ülesannetele. „Tegelike juhtide“ allutamine samale korrale, nagu kehtib tegevjuhtide suhtes, ei tähenda nende samastamist, kuna mõistet ei määratleta selle suhtes kehtiva õigusliku korra kaudu. Hagejad lisavad, et Prantsuse raha- ja finantsseadustikuga „tegelikele juhtidele“ pandud spetsiifilised ülesanded õigustavad nende suhtes rangemate ühitamatuse reeglite kohaldamist, kui on kohaldatavad teiste juhtorgani liikmete suhtes, kellel ei ole tegevjuhtimise funktsioone. Hagejad märgivad lõpuks, et EKP viitas vääralt Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklile L. 511-52-IV, et määrata kindlaks Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklis L. 511-58 sätestatud ühitamatuse keeluga hõlmatud ametikohad, kuna nendes sätetes ette nähtud ühitamatuse kordadel on erinevad eesmärgid.
- 43 Kolmanda väitega, mille kohaselt on rikutud Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-13 ja direktiivi 2013/36 artikleid 13 ja 88, väidavad hagejad sisuliselt, et haldusnõukogu esimehe ja juhataja ametite ühitamatuse reegel ei tähenda, et mõiste tegelik juhtimine on taandatud ainult tegevjuhtimise funktsioonidele. Kuna juhtorganil on samal ajal nii järelevalve- kui ka tegevjuhtimisfunktsioonid, oleks seega loogiline, et neid kahte funktsioonide kategooriat esindavad kaks „tegelikku juhti“. Hagejad väidavad, et EKP seisukoht, et „tegelikud juhid“ on lisaks juhatajale ka asutuse esindamise õiguseta või esindamise õigusega juhataja asetäitjad, seab kahtluse alla „kahekordse vaatamise põhimõtte“ või „nelja-silma-reegli“, mida direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikega 1 rakendatakse, kuna „tegelik juht“ oleks juhatajaga alluvussuhtes. Hagejad kordavad, et haldusnõukogu esimehe ja „tegeliku juhi“ ametite ühitamatuse järelendus põhineb ebaõigel põhieeldusel, et tegelik juht on samastatav juhatajaga. Hagejad väidavad lõpuks, et EKP viide Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-58 teisele lõigule ei ole asjakohane, kuna see säte puudutab ainult krediidasutuste filiaale, mille registrijärgne asukoht on väljaspool Euroopa Liitu, ja kujutab endast seega „spetsiifilist ühitamatuse korda“.
- 44 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb hagejate argumentidele vastu.
- 45 Kolme esimese väitega väidavad hagejad sisuliselt, et EKP rikkus mõiste „tegelik juht“ tõlgendamisel õigusnormi, sest ta piiritles seda mõistet nii, et see hõlmab ainult juhtkonna liikmeid, kellel on tegevjuhtimise funktsioonid. Niisiis vaidlevad hagejad vastu sellele, kuidas EKP tõlgendas direktiivi 2013/36 artikli 13 lõiget 1 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teist lõiku.

Sellega seoses olgu märgitud, et kui hagejad viitavad eelkõige teise ja kolmanda väite raames direktiivi 2013/36 ja Prantsuse raha- ja finantsseadustiku muudele sätetele ning 10. septembri 1947. aasta ühistu põhikirja seadusele, on selle eesmärk ikkagi vaielda vastu tõlgendusele, mille EKP andis direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikele 1 või Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teisele lõigule.

- 46 Tuleb meenutada, et vaidlustatud otsus võeti vastu eelkõige määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkti e alusel, mis näeb ette, et „EKP-l on artikli 6 raamistikus käesoleva artikli lõike 3 kohaselt ainupädevus täita usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eesmärgil järgmisi ülesandeid seoses kõigi osalevates liikmesriikides asutatud krediidasutustega: [...] vastavuse tagamine artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus osutatud õigusaktidele, millega kehtestatakse krediidasutustele usaldusväärse juhtimiskorra nõuded, sealhulgas asjakohased nõuded krediidasutuste juhtimise eest vastutavate isikute, riskijuhtimisprotsesside, sisekontrollimehhanismide, tasustamispoliitika ja -tavade ning tõhusate sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsesside, sealhulgas sisereitingute mudelite jaoks.“
- 47 Määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõikes 3 on sätestatud, et „EKP kohaldab talle käesoleva määrusega antud ülesannete täitmisel ja järelevalve kõrgete standardite tagamise eesmärki silmas pidades kogu asjakohast liidu õigust ja kui kõnealusteks liidu õigusaktideks on direktiivid, neid direktiive siseriiklikusse õigusesse ülevõtvaid õigusakte“.
- 48 Järelikult pidi EKP määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 järgi kohaldama mitte ainult direktiivi 2013/36 artikli 13 lõiget 1, vaid ka selle sätte riigisisesele õigusele üle võtnud sätet, nimelt Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teist lõiku.
- 49 Niisiis tuleb Üldkohtul määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 3 kohaselt paratamatult hinnata vaidlustatud otsuste õiguspärasust nii direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 kui ka Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teise lõigu seisukohast.
- 50 Seega selle kontrollimisel, kas EKP pani toime hagejate väidetud õigusnormi rikkumised, tuleb kindlaks teha mitte ainult direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1, vaid ka Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teise lõigu tähendus.

Direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 tõlgendamine

- 51 Mõistet „isikud, kes krediidasutuse [...] tegevust tegelikult juhivad“ on kasutatud direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1 ja artikli 3 lõike 1 punktis 7, milles on juhtorgan määratletud kui „krediidasutuse või investeerimisühingu organ, mis on ametisse nimetatud kooskõlas siseriikliku õigusega ning mille pädevuses on krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia ja eesmärkide kehtestamine ja tegevuse üldine suunamine ning mis teostab järelevalvet ja kontrolli juhtkonna otsuste tegemise üle, ning millesse kuuluvad isikud, kes krediidasutuse või investeerimisühingu tegevust tegelikult juhivad“.
- 52 See on üks neist ainult kahest korrast, kus direktiivis 2013/36 on seda mõistet mainitud. Niisiis ei ole „isikuid, kes krediidasutuse tegevust tegelikult juhivad“ nimetatud direktiivi 2013/36 artikli 3 lõike 1 punktis 8 antud „järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani“ määratluses ega sama direktiivi artikli 3 lõike 1 punktis 9 sisalduvas „kõrgema juhtkonna“ määratluses.
- 53 Kuna direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1 kasutatud mõistet „krediidasutuse tegevust [tegelikult juhtivad] isikud“ ei ole selles direktiivis määratletud, vajab see tõlgendamist.
- 54 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa see säte on (vt selle kohta 7. juuni 2005. aasta kohtuotsus VEMW jt, C-17/03, EU:C:2005:362, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

55 Kui määruse, eriti ühe selle sätte grammatiline ja ajalooline tõlgendamine ei võimalda hinnata selle täpset ulatust, tuleb asjaomast õigusakti tõlgendada tuginedes nii selle eesmärgile kui ka üldisele ülesehitusele (vt selle kohta 31. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Prantsusmaa jt vs. komisjon, C-68/94 ja C-30/95, EU:C:1998:148, punkt 168, ja 25. märtsi 1999. aasta kohtuotsus, Gencor vs. komisjon, T-102/96, EU:T:1999:65, punkt 148).

– *Direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 grammatiline ja ajalooline tõlgendamine*

56 Mis puudutab kõigepealt direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1 kasutatud mõiste „krediidiasutuse tegevust [tegelikult juhtivad] kaks isikut“ grammatilist tõlgendamist, siis tuleb märkida, et see koosneb kolmest osast: esmalt viide sellise juhtkonna mõistele, mida „juhivad tegelikult vähemalt kaks isikut“, seejärel määrsõna, mis kvalifitseerib seda juhtimist kui „tegelikult“ toimuvat ja lõpuks mainitakse selle juhtimise eesmärki, milleks on „krediidiasutuse tegevus“.

57 Mis puudutab esiteks viidet juhtkonna mõistele, siis tuleneb sellest üksnes asjaolu, et asjaomased isikud peavad olema „juhid“ ja seega direktiivi 2013/36 artikli 2 lõike 1 punktis 7 määratletud juhtorgani liikmed, mida kinnitab viimati nimetatud sätte sõnastus, milles on selgelt nimetatud, et juhtorganisse kuuluvad isikud, kes krediidiasutuse tegevust tegelikult juhivad.

58 Kuna nii direktiivi 2013/36 põhjendusest 56, milles on märgitud, et „[j]uhtorganit tuleks käsitada sellise organina, millel on nii otsuste elluviimise kui ka järelevalve funktsioon“, kui ka direktiivi artikli 3 lõike 1 punkti 7 sõnastusest tuleneb, et juhtorganisse kuuluvad kõik juhid, olenemata sellest, kas neil on järelevalve või tegevjuhtimise funktsioon, ei võimalda krediidiasutuse tegevust tegelikult juhtivate isikute kuulumine juhtorganisse kui selline määrata kindlaks selle mõiste täpset ulatust.

59 Mis puudutab teiseks määrsõna „tegelikult“, siis nähtub poolte argumentidest, et seda võib mõista vähemalt kaheviisi. Ühelt poolt võib seda mõista nii, et nagu väidavad hagejad, siis tähendab see krediidiasutuse juhtide tegevuse alalisust ja reaalsust, ning sellisel juhul võib see hõlmata tegevjuhtkonda mittekuuluvaid järelevalve funktsioonidega juhte. Teiselt poolt võib seda mõista nii, et nagu väidab EKP, siis viitab see krediidiasutuse tegevjuhtkonnale, mis peaks tähendama, et see puudutab ainult neid juhtorgani liikmeid, kes kuuluvad kõrgemasse juhtkonda direktiivi 2013/36 artikli 3 lõike 1 punktis 9 määratletud tähenduses.

60 Mis puudutab kolmandaks viidet tegeliku juhtimise esemele, nimelt „krediidiasutuse tegevusele“, siis tuleb tõdeda, et see näib pigem tähendavat, et ainult neid juhtorgani liikmeid, kes kuuluvad ka kõrgemasse juhtkonda, võib pidada isikuteks, kes krediidiasutust tegelikult juhivad.

61 Viide „krediidiasutuse tegevust juhivad tegelikult“ näib nimelt olevat kontseptuaalselt lähedasem direktiivi 2013/36 artikli 3 lõike 1 punktis 9 seoses kõrgema juhtkonnaga mainitud „otsuste elluviimise funktsiooni“ ja krediidiasutuse „igapäevase juhtimise“ eest vastutamisega, kui artikli 3 lõike 1 punktis 8 järelevalvefunktsiooni täitvale juhtorganile pandud roll „juhtkonna otsuste tegemise jälgija ja kontrollijana“.

62 Mis puudutab teiseks direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 ajaloolist tõlgendamist, siis tuleb märkida, et kuigi krediidiasutusele tegevusloa andmise sellise tingimusega, nagu on sätestatud direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1, sarnane tingimus nähti ette alates nõukogu 12. detsembri 1977. aasta esimese direktiivi 77/780/EMÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevusega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT 1977, L 322, lk 30) artikli 3 lõikest 2, muudeti selle tingimuse sõnastust direktiivis 2013/36.

63 Nimelt nägi direktiivi 77/780 artikli 3 lõige 2 ette, et vaja on „vähemalt kahte isikut, kes tegelikult suunavad krediidiasutuse tegevust“ [mitteametlik tõlge]. Analoogselt nägid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ krediidiasutuste asutamise ja tegevuse kohta

(EÜT 2000, L 126, lk 1; ELT eriväljaanne 06/03, lk 272) artikli 6 lõige 1 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta direktiivi 2006/48/EÜ krediidasutuste asutamise ja tegevuse kohta (uuestisõnastamine) (ELT 2006, L 177, lk 1) artikli 11 lõige 1 ette, et „krediidasutuse tegevust juhivad tegelikult vähemalt kaks inimest“.

- 64 Järelikult võib sõnastust „tegelikult suunavad krediidasutuse tegevust“ teatavatel juhtudel mõista kui kogu juhtorganile iseloomulikku funktsiooni, kuivõrd direktiivi 2013/36 artikli 3 lõike 1 punkti 7 kohaselt on juhtorgani pädevuses „krediidasutuse [...] strateegia ja eesmärkide kehtestamine ja tegevuse üldine suunamine“.
- 65 Mis puudutab direktiivi 2013/36 artikli 13 lõiget 1, siis eespool punktides 60 ja 61 viidatud põhjustel näib sõnastus „krediidasutuse tegevust juhivad tegelikult“ olevat kontseptuaalselt lähedasem direktiivi 2013/36 artikli 3 lõike 1 punktis 9 seoses kõrgema juhtkonnaga mainitud „otsuste elluviimise funktsiooni“ ja krediidasutuse „igapäevase juhtimise“ sõnastustega.
- 66 Seega iseloomustab direktiivi 2013/36 artikli 13 lõiget 1 areng sõnastuses, mille algset versiooni võis kohaldada kõigi juhtorgani liikmete suhtes ja mis on liikunud sõnastuse juurde, mis on mõeldud tähistama ainult neid liikmeid, kes kuuluvad krediidasutuse kõrgemasse juhtkonda.
- 67 Eeltoodut arvestades tuleb sedastada, et direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 grammatiline ja ajalooline tõlgendamine viivad pigem tulemuseni, et sõnastust „krediidasutuse tegevust juhivad tegelikult [...] kaks isikut“ tuleb mõista nii, et sellega viidatakse nendele juhtorgani liikmetele, kes kuuluvad ka krediidasutuse kõrgemasse juhtkonda.
- 68 Need tõlgendused üksi ei võimalda aga kindlalt tuvastada direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikes 1 kasutatud sõnastuse tähendust, kuna kõnealune direktiiv ei loo selget seost krediidasutuse kõrgemasse juhtkonda kuulumise ja „krediidasutuse tegevus[te tegeliku juhtimise]“ vahel. Seega tuleb eespool punktis 55 viidatud kohtupraktikat kohaldades kontrollida, kas seda järeldust toetavad direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 teleoloogiline ja kontekstipõhine tõlgendamine.

– *Direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 teleoloogiline ja kontekstipõhine tõlgendamine*

- 69 Direktiivis 2013/36 ei ole midagi märgitud artikli 13 lõike 1 eesmärgi kohta, sest seda ei käsitle ükski põhjendus. Seda eesmärki ei saa ka tuletada varasematest õigusaktidest.
- 70 Direktiivid 77/780, 2000/12 ega 2006/48 ei sisaldanud nimelt põhjendust, mis oleks selgitanud eespool punktis 62 viidatud krediidasutusele tegevusloa andmise tingimuse eesmärki.
- 71 Sellega seoses väidavad hagejad, et direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 eesmärk on – nagu direktiivide 77/780, 2000/12 ja 2006/48 asjakohastel sätetel – krediidasutuste korrakohane juhtimine, mis seisneb „kahekordse vaatamise“ põhimõtte või „nelja-silma-reegli“ kehtestamises, millega välditakse võimu koondumist ühe isiku kätte, ja selle põhimõtte või reegli tõhusana hoidmine tähendab, et lisaks juhatajale on teine „tegelik juht“, kes ei ole juhatajaga alluvussuhtes; nii on see haldusnõukogu esimehe puhul.
- 72 Kohustust, et olema peab vähemalt kaks krediidasutuse tegevust tegelikult juhtivat isikut, võib tõepoolest mõista nii, et selle eesmärk ei ole ainult krediidasutuse tegeliku juhtimise järjepidevuse võimaldamine, et hoida ära kõnealuse järjepidevuse kahjustamine, kui ainsal juhul esineb mõni takistus, vaid eesmärk on ka krediidasutust tegelikult juhtivate isikute vastastikuse kontrolli loomine.
- 73 Siiski tuleb märkida, et krediidasutuste juhtimist puudutavad direktiivi 2013/36 eesmärgid nähtuvad selgelt direktiivi põhjenduste selgitustest, nimelt põhjendustest 53, 54 ja 57.

- 74 Nii on direktiivi 2013/36 põhjenduses 53 rõhutatud, et „[m]itmete krediidasutuste ja investeerimisühingute kui äriühingute üldjuhtimise nõrkus on suurendanud ülemäärast ja ettevaatamatut riskivõtmist pangandussektoris, mis on põhjustanud üksikute krediidasutuste ja investeerimisühingute maksejõuetust ning süsteemseid probleeme liikmesriikides ja kogu maailmas [;k]rediidasutuste ja investeerimisühingute juhtimise väga üldised sätted ja äriühingute üldjuhtimise raamistiku olulise osa mittesiduv olemus, põhinedes peamiselt vabatahtlikkusel, ei ole piisavalt lihtsustanud äriühingute üldjuhtimise heade tavade tõhusat rakendamist krediidasutustes ja investeerimisühingutes“. Sellega seoses on seadusandja samas põhjenduses rõhutanud, et „[m]õnedel juhtudel on tõhusate kontrollimehhanismide puudumise tõttu krediidasutustes ja investeerimisühingutes järelevalve juhtkonna otsustusprotsessi üle puudulik, mis soosib lühiajalisi ja liiga riskantseid juhtimisstrateegiaid“.
- 75 Nii on direktiivi 2013/36 põhjenduses 54 märgitud, et „[s]elleks, et vähendada halvasti kavandatud üldjuhtimiskorra võimalikku negatiivset mõju usaldusväärsele riskijuhtimisele, peaksid liikmesriigid kehtestama põhimõtted ja standardid, et tagada juhtorganipoolne tõhus järelevalve.“
- 76 Lõpuks on direktiivi 2013/36 põhjenduses 57 täpsustatud, et „[j]uhtorgani tegevjuhtkonda mittekuuluvate liikmete roll krediidasutuses või investeerimisühingus peaks hõlmama krediidasutuse või investeerimisühingu strateegia konstruktiivset kriitikat, panustades seeläbi selle arengusse; kokkulepitud eesmärkide juhtkonna poolt saavutamise kontrollimist; finantsteabe täpsuses ning finantskontrollide ja riskijuhtimissüsteemide kindluses ja kaitstes veendumist; krediidasutuste ja investeerimisühingute tasustamispoliitika sisu ja rakendamise kontrollimist ning objektiivsete seisukohtade esitamist ressursside, ametissenimetamiste ja käitumisnormide kohta.“
- 77 Seega nähtub direktiivi 2013/36 põhjenduste analüüsist, et kuigi direktiiv ei käsitle artikli 13 lõikes 1 sisalduva normi eesmärke, on direktiivis selgelt nimetatud seadusandja taotletud eesmärk seoses krediidasutuste korrakohast juhtimist puudutavate reeglitega. See eesmärk seisneb kõrgema juhtkonna tõhusas järelevalves tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete poolt, millega kaasneb juhtorganis võimude tasakaal.
- 78 See väljendub konkreetselt direktiivi 2013/36 artiklis 88 „Juhtimiskord“, mille lõike 1 punktides d ja e on eelkõige vastavalt täpsustatud, et „juhtorgan vastutab kõrgema juhtkonna tõhusa järelevalve eest“ ja et „krediidasutuse või investeerimisühingu järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimees ei täida samal ajal samas krediidasutuses või investeerimisühingus tegevjuhi funktsiooni, välja arvatud juhul, kui see on krediidasutuse või investeerimisühingu seisukohast põhjendatud ja pädevate asutuste poolt lubatud“.
- 79 Sellest tuleneb tingimata, et direktiivi 2013/36 ülesehituses saavutatakse krediidasutuse korrakohase juhtimise eesmärk – millega hagejad soovisid siduda oma tõlgendust direktiivi artikli 13 lõike 1 kohta – kõrgema juhtkonna üle teostatava tõhusa järelevalve kaudu tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete poolt, millega kaasneb juhtorganis võimude tasakaal. Samas tuleb tõdeda, et sellist järelevalvet võiks kahjustada see, kui järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimees, kes formaalselt ei ole küll juhataja, vastutab siiski ühiselt krediidasutuse tegevuse tegeliku juhtimise eest.
- 80 Järelikult, kuigi direktiivi 77/780 artikli 3 lõiget 2, direktiivi 2000/12 artikli 6 lõiget 1 ja direktiivi 2006/48 artikli 11 lõiget 1 võis teatavatel juhtudel mõista nii, et need lubavad nimetada „tegelikeks juhtideks“ ühiselt juhataja ja järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimehe, et võimaldada krediidasutuse juhtimisel „kahekordset vaatamist“, ei saa seda tõlgendust kasutada seoses direktiiviga 2013/36, kuna see direktiiv sisaldab krediidasutuste korrakohast juhtimist puudutavaid täpseid norme, mis põhimõtteliselt välistavad võimaluse, et järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimees võiks ühiselt vastutada krediidasutuse tegevuse tegeliku juhtimise eest.

81 Seda järeldust ei kummuta direktiivi 2013/36 põhjenduses 55 märgitu, mille kohaselt:

„Liikmesriigiti kasutatakse erinevaid juhtimisstruktuure. Enamikul juhtudest kasutatakse ühe- või kahetasandilist juhtimisstruktuuri. Direktiivis kasutatavate mõistete eesmärk on hõlmata kõiki olemasolevaid struktuure, eelistamata ühte teistele. Need on puhtalt funktsionaalsed, eesmärgiga sätestada eeskirjad, mille eesmärk on teatav konkreetne tulemus, sõltumata igas liikmesriigis krediidasutusele või investeerimisühingule kohaldatavast äriühinguõigusest. Seetõttu ei peaks mõisted mõjutama siseriikliku äriühinguõiguse kohast üldist pädevuste jaotumist.“

82 Vastupidi hagejate väidetele, ei ole selline tõlgendus nimelt vastuolus krediidasutuse ühetasandilise juhtimisstruktuuriga, milles juhtorganil on samal ajal tegevjuhtimise ja järelevalve funktsioonid, vaid see puudutab üksnes selle juhtorgani sisest võimukorraldust.

83 Eeltoodut arvestades tuleneb direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 grammatilisest, ajaloolisest, teleoloogilisest ja kontekstipõhisest tõlgendamisest, et sõnastusega „krediidasutuse tegevust juhivad tegelikult [...] kaks isikut“ viidatakse nendele juhtorgani liikmetele, kes kuuluvad ka krediidasutuse kõrgemasse juhtkonda.

Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teise lõigu tõlgendamine

84 Seoses riigisisese õigusnormi tõlgendamisega tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb riigisiseste õigus- ja haldusnormide ulatuse hindamisel arvestada seda, kuidas liikmesriigi kohtud neid tõlgendavad (vt 27. juuni 1996. aasta kohtuotsus Schmit, C-240/95, EU:C:1996:259, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika, ja 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. Slovakkia, C-433/13, EU:C:2015:602, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).

85 Sellega seoses tuleb nentida, et EKP ja komisjon tuginevad eelkõige Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 tõlgendusele, mis sisaldub eespool punktis 19 viidatud Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsuses. Hagejatel oli võimalus esitada seda kohtuotsust puudutavad märkused enda vastuses komisjoni menetluse astuja seisukohtadele ja kohtuistungil.

86 Peale selle tuleb märkida, et see kohtuotsus tehti hagi kohta, mis oli esitatud pädevuse piiride ületamise tõttu ACPRi seisukoha 2014-P-07 peale, milles ACPR selgitab oma tõlgendust mõiste „tegelik juht“ kohta samasuguses tähenduses, nagu on leidnud EKP, kes tugines vaidlustatud otsustes ACPRi seisukohale 2014-P-07. Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsus on seega käesolevas asjas iseäranis asjakohane.

87 Lisaks tuleb tõdeda, et asjaolu, et Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsus tehti vaidlustatud otsustest hiljem, ei takista selle arvessevõtmist Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 tõlgendamisel, kuna hagejatel oli võimalus esitada enda märkused (vt selle kohta ja analoogia alusel 5. aprilli 2017. aasta kohtuotsus EUIPO vs. Szajner, C-598/14 P, EU:C:2017:265, punktid 44–46).

88 Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsuse punktis 7 on sedastatud:

„[Prantsuse] äriseadustiku artiklis L. 225-51 on sätestatud, et „[h]aldusnõukogu esimees korraldab ja juhib haldusnõukogu tööd, millest ta annab aru üldkoosolekule. Ta tagab äriühingu organite nõuetekohase toimimise ja eelkõige selle, et haldusnõukogu liikmed oleksid võimelised täitma oma ülesandeid“. [...]eist sätetest tuleneb, et aktsiaseltsi vormis krediidasutuse haldusnõukogu esimeest ei saa – välja arvatud juhtudel, kui ta saab krediidasutuse tegevjuhtkonna liikmeks, nagu on lubatud sama seadustiku artiklis L. 225-51-1 ja kui ta on saanud selleks loa vastavalt Prantsuse raha- ja

finantsseadustiku artiklis L. 511-58 sätestatud tingimustele – pidada krediidasutuse tegeliku juhtimise eest vastutavaks sama seadustiku artikli L. 511-13 tähenduses[. S]ellest tulenevalt ei eiranud ACPR neid sätteid, kui ta leidis, et kui seda juhtumit mitte arvestada, ei saa haldusnõukoguga aktsiaseltsi vormis krediidasutuse haldusnõukogu esimeest nimetada selle krediidasutuse „tegelikuks juhiks“[. H]agejad ei saa sellisel juhul edukalt tugineda nende krediidasutuste eripäradele, mille suhtes kehtib 10. septembri 1947. aasta ühistu põhikirja seadus, kuna äriseadustiku eespool viidatud sätted on nende suhtes kohaldatavad olenemata korraldusvabadusest, mis on neile ette nähtud selle seaduse või Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikliga L. 512-31.“

- 89 Niisiis leidis Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsuses, et ainult juhul, kui krediidasutuse haldusnõukogu president on selgelt saanud loa kuuluda selle krediidasutuse tegevjuhtkonda, võib teda nimetada selle asutuse „tegelikuks juhiks“ Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-31 teise lõigu tähenduses.
- 90 Sellest tuleneb, et EKP ei pannud toime hagejate väidetud õigusnormi rikkumisi, kui ta asus seisukohale, et krediidasutuse „tegeliku juhi“ mõistet tuleb mõista nii, et see tähistab tegevjuhtimise funktsioonidega juhte, nagu juhataja, juhataja asetäitja, juhatuse liikmed või ainuisikuline juhataja.
- 91 Nimelt tuleneb nii direktiivi 2013/36 artikli 13 lõikest 1 kui ka Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teisest lõigust, et ainult neid juhtorgani liikmeid, kes kuuluvad ka krediidasutuse kõrgemasse juhtkonda, võib tähistada kui „krediidasutuse tegevust [tegelikult juhtivad] [...] isikud“ direktiivi 2013/36 artikli 13 lõike 1 tähenduses või kui isikud, kes tagavad „krediidasutuse tegeliku juhtimise“ Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teise lõigu tähenduses.
- 92 Kuna Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 30. juuni 2016. aasta otsusest piisab nende riigisiseste õigusnormide ulatuse kindlaksmääramisel, mida EKP peab määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõikes 3 esineva viite tõttu kohaldama, ja mida käesoleval juhul kujutab endast Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-13 teine lõik, siis tuleb kohe tagasi lükata hagejate argumendid, millega selle tõlgenduse põhjendatus kahtluse alla seatakse, tuginedes seejuures ka muudele riigisisese õiguse normidele. See kehtib eelkõige korraldusvabaduse suhtes, mis hagejatel on tulenevalt 10. septembri 1947. aasta ühistu põhikirja seadusest, kusjuures Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) on selle küsimuse suhtes selgelt oma seisukoha võtnud 30. juuni 2016. aasta otsuse punktis 7.
- 93 Seega tuleb hagejate kolm esimest väidet tagasi lükata.

Täiendava võimalusena esitatud neljas väide, et rikutud on Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58

- 94 Nagu eespool punktides 8 ja 18 selgitatud, tugines EKP vaidlustatud otsustes hagejate haldusnõukogude esimeeste „tegelike juhtidena“ heakskiitmisest keeldudes eelkõige Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-58 sõnastusele; selle artikliga võetakse üle direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punkt e. Ta tugines samuti asjaolule, et direktiivi põhjenduses 54 on liikmesriikidel lubatud kehtestada üldjuhtimise põhimõtteid ja standardeid lisaks direktiivis nõutavatele põhimõtetele ja standarditele.
- 95 Neljanda väitega väidavad hagejad, et EKP rikkus Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58 tõlgendades õigusnormi, sest see säte ei luba haldusnõukogu esimehel täita mitte mis tahes tegevjuhtimise funktsiooni, vaid üksnes juhataja ülesandeid. Hagejad rõhutavad, et Prantsuse õiguses on haldusnõukogu esimehel reaalsed tegevjuhtimise funktsioonid, mis erinevad juhataja funktsioonidest. Hagejad märgivad, et nende korraldust reguleerib 10. septembri 1947. aasta ühistu põhikirja seadus, mida iseloomustab korraldust puudutavas osas suur paindlikkus, mis võimaldas neil määrata nende põhikirjades väga üldiselt kindlaks haldusnõukogule ja selle esimehele antud pädevust. Peale selle piisab haldusnõukogu esimehe autonoomsete või haldusnõukogu poolt delegeeritud õiguste

ulatuses, et põhjendada tema kvalifitseerimist „tegelikuks juhiks“, ilma teda siiski juhatajaga samastamata. Lisaks, haldusnõukogu ja selle esimehe rolli ainult järelevalvefunktsioonidega piirates kaotas EKP eripärad, mis on „ühetasandilisel“ juhtimismudelil, milles haldusnõukogu osaleb nii järelevalve kui ka tegevjuhtimise funktsioonide täitmisel; see on vastuolus direktiivi 2013/36 põhjenduses 55 väljenduva seadusandja tahtega. Lisaks meenutavad hagejad, et nad ei palunud nimetada nende haldusnõukogu esimeest mitte juhatajaks, vaid „tegelikuks juhiks“.

- 96 EKP, keda toetab komisjon, vaidleb hagejate argumentidele vastu.
- 97 Esiteks tuleb seoses direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punktiga e märkida, et selles on selgelt sätestatud, et „krediidiasutuse või investeerimisühingu järelevalvefunktsiooni täitva juhtorgani esimees ei täida samal ajal samas krediidiasutuses või investeerimisühingus tegevjuhi funktsiooni, välja arvatud juhul, kui see on krediidiasutuse või investeerimisühingu seisukohast põhjendatud ja pädevate asutuste poolt lubatud“.
- 98 Mis puudutab teiseks Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58, millega võetakse üle direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punkt e, siis on selles täpsustatud, et „[k]rediidiasutuse või investeerimisühingu haldusnõukogu või mis tahes muud samalaadset järelevalvefunktsiooni täitva organi esimehe ametit ei või pidada juhataja või isik, kes täidab samalaadset juhtimisfunktsiooni“.
- 99 Selle kohta tuleb märkida, et kuigi Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-58 ulatus on laiem kui direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punktis e, kuivõrd see ei luba tegutseda haldusnõukogu esimehena mitte ainult „juhatajal“, vaid ka „isikul, kes täidab samalaadset juhtimisfunktsiooni“, samas kui direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punktis e nimetatakse ainult tegevjuhti, ei sea see laiem kohaldamisala kahtluse alla artikli L. 511-58 koosõla direktiivi nimetatud sättega. Nagu EKP vaidlustatud otsustes õigesti rõhutas, lubab nimelt direktiivi 2013/36 põhjendus 54, mille sisu on esitatud eespool punktis 75, liikmesriikidel kehtestada põhimõtteid ja standardeid, et tagada juhtorganipoolne tõhus järelevalve. Peale selle on haldusnõukogu esimehe ameti ühitamise keelu laiendamine juhatajaga „samalaadset juhtimisfunktsiooni“ täitva isiku ametile koosõlas direktiivi 2013/36 eesmärkidega, nagu neid on kirjeldatud eespool punktides 73–79, see tähendab saavutada kõrgema juhtkonna üle teostatav tõhus järelevalve tegevjuhtkonda mittekuuluvate juhtorgani liikmete poolt, millega kaasneb juhtorganis võimude tasakaal.
- 100 Mis puudutab Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-58 tõlgendamist, siis tuleneb eespool punktis 88 viidatud 30. juuni 2016. aasta otsuse punktist 7, et Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) on seisukohal, et selle sättega on vastuolus, kui krediidiasutuse haldusnõukogu esimees nimetatakse selle asutuse „tegelikuks juhiks“, välja arvatud juhul, kui ta on saanud tegevjuhtkonda kuulumiseks loa.
- 101 Samas tuleneb eespool punktis 97 teostatud direktiivi 2013/36 artikli 88 lõike 1 punkti e tõlgendusest, et EKP võttis Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artiklit L. 511-58 kohaldades vastu kõnealuse artikli 88 lõike 1 punktiga e koosõlas oleva otsuse. Seega ei ole vaja hinnata hagejate argumente, millega seatakse kahtluse alla Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikli L. 511-58 tõlgenduse põhjendus.
- 102 Eeltoodust tuleneb, et EKP ei rikkunud õigusnormi, kui ta järeldas, et Prantsuse raha- ja finantsseadustiku artikliga L. 511-58 on vastuolus hagejate haldusnõukogude esimeeste nimetamine nende „tegelikeks juhtideks“.
- 103 Järelikult tuleb neljas väide tagasi lükata ja seega jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 104 Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna käsitletaval juhul on kohtuvaidluse kaotanud hagejad, tuleb nende kohtukulud jätta nende endi kanda ja mõista neilt välja EKP kohtukulud, nagu viimane on nõudnud.
- 105 Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt kannavad menetlusse astunud institutsioonid ise oma kohtukulud. Seetõttu kannab komisjon oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Jätta hagid rahuldamata.**
2. **Jätta Caisse régionale de crédit agricole mutuel Alpes Provence'i, Caisse régionale de crédit agricole mutuel Nord Midi-Pyrénées', Caisse régionale de crédit agricole mutuel Charente-Maritime Deux-Sèvres'i ja Caisse régionale de crédit agricole mutuel Brie Picardie' kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Keskpanga (EKP) kohtukulud.**
3. **Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Prek

Buttigieg

Schalin

Berke

Costeira

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 24. aprillil 2018 Luxembourgis.

Allkirjad